

Тернопільський національний економічний університет
Факультет аграрної економіки і менеджменту
Тернопільська обласна державна адміністрація

*До 50-річчя
Тернопільського національного
економічного університету*

**Міжнародна науково-практична
конференція**

**«ПРИКЛАДНА ЕКОНОМІКА –
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ»**

20 жовтня 2016 року

м. Тернопіль

Редакційна колегія: Язлюк Б.О., д.е.н., доцент (голова)
Пуцентейло П.Р., д.е.н., професор (відп. за випуск)
Бруханський Р.Ф., д.е.н., доцент
Гевко Р.Б., д.т.н., професор
Гайда Ю.І., д.с.-г.н., професор
Дзядикевич Ю.В., д.т.н., професор
Дудар Т.Г., д.е.н., професор
Пархомець М.К., д.е.н., професор
Чорна Н.П., д.е.н., доцент
Бутов А.М., к.е.н., доцент
Гуменюк О.О., к.е.н., доцент
Палюх М.С., к.е.н., доцент
Розум Р.І., к.т.н., доцент
Спільник І.В., к.е.н., доцент
Ярощук О.В., к.е.н., доцент

*Рекомендована до друку
вченою радою Факультету аграрної економіки і менеджменту
Тернопільського національного економічного університету
(протокол № 2 від 12 жовтня 2016 р.)*

Прикладна економіка – від теорії до практики : матеріали
П 75 Міжнародної науково-практичної конференції [Тернопіль, 20 жовтня
2016 р.]. –Тернопіль: Вектор, 2016. – 260 с.

ISBN 978-966-97624-0-5

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ББК 65.32-1050

ЗМІСТ

Melania Bąk. Problemy i kierunki zmian rachunkowości w xxi wieku – ujęcie syntetyczne.	7
Piotr Jacek Białowąs. Economy models – an attempt to find optimal solutions.	9
Monika Grabowska. Imigracja zarobkowa w Polsce.	12
Agnieszka Jagoda. <i>Formy organizacji czasu pracy w urzędach administracji samorządowej w Polsce.</i>	18
Izabela Joachimiak, Marzena Karpińska. <i>Możliwości stosowania japońskich metod i koncepcji zarządzania w usprawnianiu funkcjonowania uczelni wyższych.</i>	21
Agim Mamuti. <i>Statistical analysis of macedonian government expenditures.</i>	23
Mieczysław Morawski. <i>Spoleczeństwo obywatelskie – klasa kreatywna – rozwój regionalny i lokalny.</i>	26
Zoriana Petrova, Iryna Lyubezna. <i>Definice a pojetí konkurenceschopnosti.</i>	28
Adam Plachciak. <i>The eastern partnership.</i>	31
Andrzej Raszkowski. <i>The chosen determinants of investment attractiveness of regions.</i>	34
Kamil Zieliński. <i>System transportu drogowego w polsce – wybrane problemy zarządzania na poziomie lokalnym i regionalnym.</i>	37
Magdalena Zug. <i>Regulacje prawne dotyczące ochrony środowiska w siłach zbrojnych RP.</i>	40
Андрей Ганчар, Оксана Барковская. <i>Анализ структуры себестоимости зерна и пути ее снижения на примере ОАО «РОЖДЕСТВЕНСКОЕ-АГРО».</i>	42
Евангелос Сискос, Константия Дарвиду. <i>Потенциал роста ЕС.</i>	43
Какагелді Чариев. <i>Модернізаційна парадигма регіональної економіки.</i>	45
Ірина Белова. <i>Історичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку.</i>	48
Олександр Білоус. <i>Конкурентоспроможність підприємств в умовах сьогодення та основні фактори її забезпечення</i>	51
Павло Бойко. <i>Економічна діагностика стану підприємства.</i>	53
Андрій Бондар. <i>Бенчмаркінг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства.</i>	56
Іван Брошак, Дмитро Галатович. <i>Формування інвестиційної привабливості в розвитку сільськогосподарського землекористування.</i>	58
Руслан Бруханський. <i>Стратегічний облік: імплементація концепції бухгалтерського інжинірингу.</i>	60
Віталій Булюк. <i>Управління сталим соціально-економічним розвитком регіонів.</i>	63
Андрій Бутов. <i>Перспективи застосування фінансового аутсорсингу в управлінні діяльністю підприємства.</i>	65
Олена Вашкевич. <i>Особливості управління персоналом в аграрних підприємствах.</i>	68
Сергій Великий. <i>Передумови формування конкурентної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.</i>	70
Андрій Вітровий, Віктор Мамчур. <i>Підвищення ефективності використання земельних ресурсів агропідприємств.</i>	72
Дмитро Войт, Юлія Левенець. <i>Управління інвестиційними процесами в туристично-рекреаційному комплексі.</i>	74
Сергій Войт. <i>Формування аналітично-управлінської інформації в системі контролю витрат операційної діяльності харчових підприємств.</i>	76
Роман Волошин. <i>Методологічні засади оцінки землі в контексті земельної реформи.</i>	79
Наталія Гавадзин, Уляна Андрусів, Галина Сидор. <i>Удосконалення механізму раціонального використання природних ресурсів.</i>	82
Володимир Галанець. <i>Перспективи реалізації стратегії розвитку аграрного сектору економіки України.</i>	84
Роман Гевко, Василь Градовий. <i>Конфлікти, які виникають при виробництві біогазу.</i>	87

Інна Голінка, Людмила Кісіль. <i>Принципи стандартизації ризик–менеджменту підприємств системи резервування.</i>	89
Володимир Горин. <i>Фінансове стимулювання аграрного сектору як чинник підвищення суспільного добробуту.</i>	90
Микола Горлачук, Володимир Ляховець. <i>Актуальні проблеми розвитку ринку яловичини та економічної ефективності скотарства.</i>	93
Олександр Гранчук. <i>Особливості формування міжнародної маркетингової стратегії підприємства.</i>	95
Андрій Грицишин. <i>Механізми активізації інвестиційно-інноваційних процесів в системі комплексного розвитку регіонів.</i>	97
Анатолій Гулей. <i>Розвиток фінансових інструментів як складова реформування фінансового ринку України.</i>	99
Олена Гуменюк. <i>Забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.</i>	101
Ольга Дзеса. <i>Інвестиційна привабливість як категорія сучасної економічної теорії та практики.</i>	103
Юрій Дзядикевич, Марія Бобарикіна. <i>Деякі аспекти раціонального використання природних ресурсів.</i>	106
Тетяна Дідоренко <i>Бухгалтерський баланс як складова інформаційного забезпечення процесу прийняття економічних рішень.</i>	108
Наталія Добровольська, Марія Лешун. <i>Інноваційно-інвестиційний потенціал України в аграрній сфері.</i>	109
Ірина Дубинська, Ігор Дубинський. <i>Теоретичні аспекти дослідження трудових ресурсів регіону в умовах зростання зовнішніх та внутрішніх загроз.</i>	112
Володимир Дудар, Юрій Андрунів. <i>Роль ціни у формуванні економічного інтересу сільських товаровиробників України.</i>	114
Тарас Дудар, Оксана Шумейко. <i>Маркетинг органічної агропродовольчої продукції в системі агробізнесу.</i>	117
Володимир Забчук. <i>Сучасні виклики бухгалтерського обліку і їх вирішення.</i>	119
Ольга Завитій. <i>Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту.</i>	121
Ольга Загородна, Віра Серединська. <i>Аналітичний процес та взаємозв'язок його елементів.</i>	122
Юрій Зайцев. <i>Стратегічні напрями формування та реалізації конкурентних переваг продукції аграрних підприємств.</i>	125
Олег Зварич. <i>Формування стратегії розвитку підприємства.</i>	127
Богдан Звір. <i>Особливості формування майбутніх фахівців з менеджменту.</i>	129
Микола Зось-Кіор. <i>Прогнозний рейтинг впливів показників на оцінку інтегральної ефективності управління земельними ресурсами.</i>	131
Інна Іртищева, Дарія Арчибісова. <i>Марикультура: господарство майбутнього.</i>	132
Віталій Карпенко. <i>Окремі аспекти розвитку сучасного маркетингу.</i>	135
Микола Кісіль. <i>Інвестиційна політика в сільському господарстві: стан і шляхи вдосконалення.</i>	137
Леся Кондрюк, Надія Сидорак. <i>Напрями удосконалення обліку і контролю основних засобів в аграрних формуваннях України.</i>	140
Володимир Костецький. <i>Диверсифікація як спосіб зниження ступеня фінансових ризиків суб'єкта господарювання.</i>	142
Ярослав Костецький. <i>Сучасні тенденції органічного землеробства.</i>	144
Олександр Красноручський. <i>Ідентифікація конкурентних структур цільових ринків продукції аграрних підприємств.</i>	146
Максим Кропивко. <i>Обґрунтування соціальної норми надання земельних ділянок для ведення господарств населення.</i>	149

Володимир Лагодієнко, Наталія Лагодієнко. Підвищення соціально-економічної безпеки у процесі інтеграційної трансформації господарства регіонів.	152
Анастасія Лисенко. Оцінка ефективності маркетингової комунікаційної політики агропромислового підприємства.	154
Мар'ян Лукаш. Фактори ефективності організаційно-економічного механізму підприємств.	156
Віра Лукіян. Україна сьогодні: перспективи та загрози розвитку.	159
Ірина Мазур. Народна економіка: особливості реалізації в Україні.	162
Олександра Мандич. Практичні аспекти формування конкурентоспроможності підприємств.	164
Володимир Мацьків. Інструментарій оцінювання фінансового забезпечення.	167
Григорій Монастирський. Інноваційні проекти в діяльності сільських органів місцевого самоврядування.	170
Віталій Нянько. Маркетинг як механізм управління господарською діяльністю підприємств АПК.	173
Олександра Овсянюк-Бердадіна. Базові засади реалізації етичної концепції бізнесу аграрними підприємствами.	176
Володимир Орел. Методичні аспекти облікового забезпечення політики підприємств АПК.	177
Микола Палюх. Калькуляція як елемент методу бухгалтерського обліку.	179
Микола Пархомець. Напрями підвищення ефективності використання земельних угідь в ринковій економіці.	181
Юрій Пашинський. Система управління ресурсозбереженням на підприємстві.	182
Віталій Петрук, Олена Плесюк. Шляхи забезпечення екологічної безпеки ґрунтів Тернопільської області.	183
Галина Пиріг, Андрій Крупка, Юрій Кравець. Зарубіжний досвід реалізації національної екологічної політики сталого розвитку.	187
Олександр Пономарьов. Економічний механізм управління інноваційно-інвестиційним розвитком аграрних підприємств.	189
Петро Пуцентейло. Теоретичні і прикладні аспекти розвитку аграрного бізнесу України.	191
Сніжана Радик. Інноваційні форми забезпечення економічного розвитку сільського господарства.	193
Руслан Розум, Марина Мотрюк. Еколого-економічна оцінка впровадження природоохоронних заходів.	195
Сергій Руденко. Пріоритетні напрями розвитку виробничого потенціалу аграрних підприємств.	197
Галина Румянцева. Міграційний капітал як важливе джерело доходу домогосподарств та розвитку економіки України.	198
Наталія Рябініна. Сутність системи управлінського обліку та її трансформація у сучасних умовах.	201
Андрій Сава. Окремі положення європейського досвіду в розвитку сільських територій.	204
Мар'яна Свинтух. Використання методів для моніторингу лісових ресурсів.	206
Наталія Семенишена. Інституціональне моделювання системи бухгалтерського обліку.	208
Борис Сидорук. Екосистемний підхід та особливості його використання для оцінки ефективності землекористування.	210
Володимир Сільман. Класифікація інноваційних стратегій фірми.	212
Ірина Соловей. Оцінка конкурентоспроможності галузі зернового господарства регіону.	214

Олександр Співак. <i>Сучасні аспекти підвищення ефективності функціонування цукрових заводів України.</i>	216
Ірина Спільник. <i>Аналітична оцінка якості прибутку підприємства за показниками фінансової звітності.</i>	219
Тетяна Стечишин, Руслан Галіяш. <i>Інституційно-правове забезпечення регіонального розвитку в Україні.</i>	222
Андрій Ткачук. <i>Стан, проблеми та перспективи розвитку страхової галузі України.</i>	225
Віталій Томбоштейн, Костянтин Федорчук. <i>Стратегія підвищення діяльності підприємств шляхом удосконалення інноваційної політики.</i>	227
Володимир Турчак. <i>Економічна ефективність функціонування торговельних підприємств.</i>	228
Алла Ужва. <i>Продовольчий маркетинг в системі функціонування агробізнесу.</i>	230
Людмила Уніят. <i>Напрямки поліпшення фінансових результатів аграрних підприємств.</i>	233
Олена Хемій. <i>Аналіз та прогнозування діяльності підприємства на основі фінансових коефіцієнтів.</i>	235
Неля Чорна. <i>Переваги та недоліки вступу України в Європейський союз.</i>	237
Володимир Шевчук. <i>Логістична стратегія в системі управління розвитком підприємства.</i>	240
Наталія Штельма. <i>Особливості застосування маркетингу на агропромислових підприємствах.</i>	243
Василь Штогун. <i>Проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності регіону.</i>	245
Борис Язлюк, Інна Гришова, Олександр Карабанов. <i>Моніторинг фінансової діяльності суб'єктів, його законодавче забезпечення та державне регулювання.</i>	247
Ірина Яковлева, Костянтин Завгородній. <i>Розвиток регіональних транспортно-логістичних систем.</i>	249
Олексій Ярощук. <i>Проблемні аспекти розвитку вітчизняної аналітичної науки та практики.</i>	251

Наталія Гавадзин, Уляна Андрусів
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Галина Сидор
Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

У економіці змішаного типу господарювання підприємство має органічно поєднувати, ринковий механізм та державне регулювання. Таке поєднання необхідне і у аграрному бізнесі. Підтримка та належна увага держави агропромислового комплексу дозволила б значно підвищити ефективність функціонування агропідприємств України. У зв'язку, з цим для агропромислових підприємств важливе значення має удосконалення існуючого механізму раціонального природокористування.

Завданням економічного механізму раціонального природокористування у агробізнесі має бути ефективне регулювання і вирішення існуючих еколого-економічних проблем. Для цього необхідне постійне його вдосконалення таким чином, щоб забезпечити гнучке й дієве функціонування екологічної складової у ринковій моделі розвитку агропромислового комплексу.

На нашу думку, існуючий механізм є недостатньо ефективним, оскільки він не враховує новітні тенденції розвитку, сучасні управлінські технології, специфіку аграрної промисловості, а також існуючий інструментарій стимулювання діяльності.

Основними елементами даного механізму, котрі мають вдосконалюватися у взаємозв'язку є: організаційно-економічне забезпечення, методи та функції управління раціональним природокористуванням та управлінські технології.

Важливим елементом механізму раціонального використання природних ресурсів є організаційно-економічне забезпечення, до якого включається нормативно-правове забезпечення, інноваційне забезпечення, інформаційне забезпечення, проектне забезпечення, фінансове забезпечення, а також економічні інструменти (податки, пільги, дотації та штрафи).

Організаційно-економічне забезпечення тісно пов'язане з нормативно-правовим забезпеченням, оскільки раціональне природокористування, не може суперечити регіональній, державній та міжнародній політиці в галузі охорони навколишнього природного середовища, котра в свою чергу опирається на низку нормативно-правових державних і світових документів.

Інноваційне забезпечення раціонального природокористування має передбачати пріоритетність екологічного аспекту в системі управління з ряду інших. Нововведення аграрних підприємств у природоохоронній діяльності мають бути не тільки ефективними, тобто сприяти отриманню прибутків, але й свідомими, при прийнятті управлінських рішень, щодо функціонування підприємства та попередження еколого-економічних втрат.

Важливе значення має інформаційне забезпечення. Тут значна увага має надаватися стимулюванню поширення інформації, рекламній підтримці раціонального природокористування. Важливою передумовою є доступність і достовірність інформації.

Проектне забезпечення раціонального природокористування визначається технічними і технологічними можливостями його реалізації. Визначення та аналіз технологій, які передбачається використовувати має проводитися на альтернативній основі. Також проектне забезпечення має відповідати сучасним вимогам науково-технічного прогресу і стимулювати підвищення економічної ефективності з поміж наявних варіантів.

Будь-який механізм не може функціонувати без фінансового забезпечення. Фінансове забезпечення раціонального природокористування, переважно, здійснюється з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища, що є складовою Державного бюджету України і, який створено з метою концентрації коштів і цільового фінансування

природоохоронних та ресурсозберігаючих заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища. Фонд формується за рахунок коштів збору за забруднення навколишнього природного середовища та інших коштів визначених законодавством України.

Важливе і, навіть, пріоритетне значення в механізмі раціонального природокористування належить економічним інструментам – податкам, пільгам, дотаціям та штрафам. Регулювання раціонального використання природних ресурсів в Україні ґрунтується на концепції платності природокористування, що охоплює систему економічних інструментів, спрямованих на акумулювання матеріальних ресурсів для реалізації природоохоронних програм та на спонукання підприємств до підвищення екологічності застосовуваних технологій.

Методами управління раціонального природокористування можуть бути: адміністративні, економічні, соціально-психологічні.

Адміністративні методи управління передбачають введення обмежень та прямий контроль щодо процесу природокористування. Вони покликані обмежити діяльність агровиробників, що змушує відмовитися від виробництва екологічно небезпечних товарів та здійснення екодеструктивної діяльності з великим тиском на навколишнє природне середовище на користь екологічно спрямованих чи екологічно прийнятних.

Економічні методи управління є ефективнішими і їх застосування можливе за допомогою різноманітних важелів (цін, платежів, податкових пільг та покарань). Держава робить вигіднішим дотримання природоохоронного законодавства, ніж його порушення.

Соціально-психологічні методи управління реалізують закономірності функціонування і розвитку раціонального природокористування і зводяться до управління інтересами.

Методи управління не можна розглядати відокремлено від функцій управління і без зв'язку з організаційно-економічним забезпеченням раціонального природокористування. Функції раціонального природокористування в межах діяльності підприємств агросектору мають базуватись на класичних функціях теорії управління підприємством: планування, організація, мотивація, контроль.

Для кращого функціонування механізму раціонального природокористування необхідно використовувати і сучасні управлінські технології. На нашу думку, найефективнішими управлінськими технологіями можуть бути: реінжиніринг, бенчмаркінг та контролінг.

Основним завданням реінжинірингу є вдосконалення та перепроектування екодеструктивних бізнес-процесів на основі виконання комплексу еколого-економічних досліджень, розробки і пропозиції стратегій розвитку агропідприємств для мінімізації рівня небезпеки та максимізації рівня корисності їх діяльності..

Як управлінську технологію вдосконалення механізму раціонального природокористування можна розглянути і бенчмаркінг, який використовується для створення конкурентної переваги проектів раціонального природокористування з ряду інших при вирішенні проблем. Цей інструмент передбачає вивчення передового досвіду агробізнесу і використання їх досягнень для успішного функціонування підприємств в Україні.

Не менш важливим, у механізмі раціонального природокористування має бути контролінг. Його слід розглядати системно при інтеграції відповідних функцій контролю за агробізнесом в поєднанні з оцінкою результатів діяльності та внесення пропозицій щодо їх вирішення.

Таким чином, запропонований удосконалений механізм раціонального природокористування сприятиме підвищенню ефективності функціонування агробізнесу за рахунок реалізації методів управління при відповідному нормативно-правовому, інноваційному, інформаційному проектному, фінансовому забезпеченні, використанні сучасних управлінських технологій.